

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 : 50 :
Negyedévre 2 : :
Egy órára 1 : :
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos pótló sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesür
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel.

A hamis ünneplés.

Debreczen, ju 28.

(K. B.) Sajátságos, hogy mi nálunk milyen könnyen meg lehet hamisítani a történelmet! Valaki, bizonyos mellék-czelokból, kitalál valamit s rátozja, hogy ez ekkor és ekkor történt: tehát csináljunk jubileumot. A nagy közönségnek azon része, mely gondolkozni nem tud és nem szeret, aztán vakon elindul a kolompokok után, ünneplő ruhát vesz magára, éljenez és bankettezik, nem gondolván meg, hogy őt most is, mint már annyiszor történt, alaposan becsapták!

Kitalálta a néppárt, hogy ebben az évben meg kellene ünnepelni a magyar kereszténység kilencszázados évfordulóját. Kortes fegyvernek ez is jó, sőt igen tetszetős. Zsolozsmák zengése és templomi zászlók lengése mellett lehet hirdetni az egyedül ülvözítő vallás igazságát, az üldözött katholicizmus védelmére fanatizálni lehet a hiveket. Ugyanazon időben, a kedvező hangulatot felhasználva, néppárti politikai gyűléseket is tartanak, a miből kitűnik, hogy a 900 éves jubileum ürügye alatt nem a mi Megváltónkat, hanem a néppárt vezérét, gr. Zichy Nándort készülnek ünnepelni, ő főhercegi rangban lévén, jobban megérdemli az ünneplést, mint Jézus Krisztus, kinek semmiféle rangja nem volt, még csak nem is nagyságoltatta magát, holott a mi korunkban mindenki legalább is nagyságos ur.

Annyi bizonyos, hogy a néppárt nagyon ügyesen csinálta ezt az egész dolgot. Igazi jezsuita furfanggal még a királyt is bevonta az ünneplésbe, a kormányt pedig, mely előre látta ezen ünneplés valódi célját, azon kényszerhelyzetbe hozta, hogy ő is tolja a néppárt szekerét!

Ebből az tűnik ki, hogy a néppárt, illetve az ultramontánizmus, Magyarországon ma már igen nagy hatalom. Hatalmasabb a kormánynál is, mely kénytelen volt előbbi rendelkezéseit visszavonni s akarva nem akarva beállani a hamisan ünneplők közé.

Mert hogy az egész ünneplés hamis, azt hosszabban bizonyítani nem kell. Hiszen egy betű sem igaz abból, hogy most van a 900-ik évfordulója a magyar kereszténységnek. A néppártnak azonban sikerült a történelmet ismét meghamisítani s az együgyű jámborsággal elhitetni, hogy az 1900-ik év jubilaris esztendő!

Nincs pedig ennek az esztendőnek semmi köze a magyar kereszténységhez. Hiszen a keresztényen vallás már jóval Szent István megkoronáztatása előtt beszivárgott Magyarországra, még pedig először Byzánzból. Az első keresztényen magyarok görög-keleti vallásúak voltak. Szent István azonban, látva a kelet-római birodalom hanyatlását, politikai okokból a nyugati kereszténységhez, azaz Rómához csatlakozott s ennek tanait igyekezett terjeszteni.

Azt mondhatja erre a néppárt, hogy ha nem Szent István hozta is be a keresztényen vallást, de ő vitte azt diadalra, így mégis van okunk ezen évben ünnepelni. Ez sem igaz, mert Szent István, minden buzgósága dacára se volt képes a keresztényen vallás Magyarországon teljesen megszilárdítani, sőt az ő magyar vallás hívei Szent Istvánnak ifjú trónját csaknem feldöntötték.

A Szent István vakbuzgó papjai ugyanis éppen annyit hibát követtek el, mint a kínai hittérítők. Semmi kimérettel nem viseltettek az ősi hagyományok iránt, azoknak minden emlékét tüzzel-vassal pusztították, természetes tehát, hogy az ő magyar vallás hívei ezen istentelen pusztításokra szintén tüzzel-vassal feleltek. Szent Gellért püspököt, az ultramontánizmus akkori vezérét, a Gellérthegyről hengerítették le s általában úgy bántak el elődeink a keresztényen papokkal, mint a kínaiak napjainkban a hittérítőkkel, kiknek bigottsága Nyugatot és Keletet szerencsésen összeveszítette s világháboruba sodorta!

Szent István után is igen sok vér elfolyt még — ad majorem Dei gloriam! — míg a keresztényen vallás az ő magyar vallás felett diadalt ültetett. Szent István utódainak is sokat kellett még küzdeni az ő magyar vallás hívei ellen, sőt Erdély bércei közt egészen a mohácsi vészig füstölögtek Hadur oltarai!

Honnan veszik tehát a mai ünnepléshez a dátumot? Ki meri azt állítani,

Rendszerváltozás.

A „Debreczen” társasága.

(Személyek: A férj. A feleség. A házi barát. Idő: Esős nyári délután. Színhely: Az első jelenetben egy naftalán szagu szoba, melyben a férj meghuzza magát, mikor a felesége fürdön van; a második jelenetben maga a fürdő.)

I.

A házi barát (belép, csepegő esernyőjét az ajtó mellé állítja, a tükörben nézi magát, bizalmasan hangon). Erre jartam és feljöttem, hogy lássam, mit csinálsz.

A férj: köszönöm a szives megemlékezést. Irok a feleségemnek . . . Jó, hogy jöttél! Éppen kifogytam a mondanivalóból. Folytathatnád.

A házi barát (csodálkozva): Én?

A férj: A feleségem megdicsérte a stílusodat. Azt mondta, hogy leveleid nagyon emlékeztetik Sevigné asszony irásaira.

A házi barát (hebegve): És . . . megmutatta ő nagysága a leveleimet.

A férj (szárazon): Cseppet sem voltam kíváncsi rájuk. Genteman-férj nem enged meg magának ilyesmit.

A házi barát (félre): Csak az kellett volna! (hangosan): Nem is érdemes . . . Afféle ártatlan pletyka. Hisz tudod, hogy sokat

járok a világban és ő nagysága egy kicsit kíváncsi.

A férj: Mint minden asszony . . . Szeretlek megismerni azt, ami egy kicsit tilos. Én mint férj nem tehetem, hogy közvetítem az ismerkedést, nem engedim meg a polgári morál, de arra való a házi barát.

A házi barát (feszelve): Milyen furcsákat mondasz nekem!

A férj: Még mindig nem olyan furcsákat mint te a feleségemnek . . . Azért ne ijedj meg nem tudok semmit, de sejtetek valamit.

A házi barát (büszke pózba vágja magát): Szabad tudnom, hogy mit?

A férj (szívtart vesz elő és rágyújt, de nem kínálja meg a házi barátot): Kérlek, ne add előttem a fölényest. Én egészen jól tudom hogy a mai asszonyok tulnyomó része nem éri be a kandalló melegével, hanem valami rejtelmesen lobogó lángot is keres, a mely lebilincseli a fantáziáját. Azt hiszik szegények, hogy a házi barát nál megtalálják. — Mem is sejtik, hogy azok is csak afféle nőtelen férfiek.

A házi barát (kedélyesen): Nem adnál egy szivart? Jó havanoáid vannak?

A férj (szárazon): Abból nem eszel, czimbora. Elég, hogy a feleségem körül játszadozol a gyujtogatót, a szivarjamat magamnak tartom.

A házi barát. Te engem félre ismeresz. . . En nem vagyok az, akinek tartasz . . . nem vagyok olyan mint a többi . . . Ő nagy szagát tisztelem . . . téged is.

A férj: Tudom! Tudom! Te tisztelsz engem, én tisztellek téged, ő tisztel mindketőnket, mi tiszteljük egymást. De nem rajtad mulik, hogy megmaradtunk a kölcsönös tiszteltnél.

A házi barát (balra elszántan): Hát kin mulik?

A férj: Senkin máson, mint a feleségemen . . . Még rajtam sem, mert az igazat megvallva, megérdemleném, hogy egy kicsit megráfájon. Mert olyan asszony mellett, minő ő nagysága, — a hogy te állhatatosan nevezd — nem kellett kalandokra gondolni. De mit tegyen az ember unalmában!

A házi barát: Én is azt tartom.

A férj: Te? Az egészen más! Neked, meg van a szabadságod, nem vagy megkötve mehatsz akárhova, (Kissé elérzékenyülve): Igazán nem szép tőled, hogy olyan állásra pályázol, amely már be van töltve.

A házi barát: A házibarátság révén?

A férj: Nem, hanem a férj révén. S hogy az maradjon, — lesz rá ezentul is gondom.

A házi barát: Nem értelek. Miért mondom neked ezeket?

hogyan az 1000 ik évben született és erősödött meg a magyar kereszténység? Az igazi évszámok a mai ünnepléssel sehogysém vágnak össze, Magyarország pedig, illetve a magyar katolicizmus, mégis ünnepre készül. Mi nem kívánjuk senkinek a multságát elrontani, de annyit kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy a mai ünneplés hamis látva a nagy tömegek a magyar történetben való járatlanságát, így sóhajtunk föl: Elvész az én népem mivelhogy tudomány nélkül való!

De hát az ünnep rendezői nemcsak a keresztényen vallást, hanem a magyar királyság kilencszázadik évfordulóját is jubilálni akarják. Ez is tévedés, mert Szent Istvánt, mint az újabb történeti kutatók következtetni engedik, nem az 1000-ik, hanem az 1001. évben koronázták meg. Az 1000. évben csak a koronát kapta a következő évben tették azt fejére. Tehát 1901-ben lenne annak az ideje, hogy a magyar királyság fentállásának 900 ik évfordulóját megünnepeljük. Ezt érdemes is lenne megünnepelnünk, még pedig nagy szabású keretben, természetesen kidobva az ünnep rendezői közül a néppárt ügyes, de történet-hamisító embereit!

Most ezek az emberek, kik a Jézus Krisztust a maguk számára akarják lefoglalni, a protestánsokat dobták ki a magyar kereszténység ünnepéből. Tisz-tára telekezeti ünnepre készülnek. Ez minket nem lep meg, mert nagyon jól tudjuk, hogy az ultramontánok minket, protestánsokat, még csak keresztényeknek se tartanak, a magyar kereszténység ünnepében tehát nem vehetünk részt.

De hát mi nem is kérünk ebből az egész ünneptől. Látva azt az ádáz harczt, mely Magyarországon ellenünk megindult, hitvalló és vértanú őseink példájára mi is az önvédelem terére lépünk.

A harcztól, melyet nem mi kezdeményeztünk, nem ijedünk meg, hiszen látuk mi már nem egyszer meghátrálni

a szent kereszt vitézeit, míg a mi csil-lagunk magasan ragyogott! A hamisan ünneplőkkel nem örvendezünk együtt, de ha harcra hívnak bennünket: saját bátorságunk mellett védelmünkre lesz a mi erős Istenünk, a kib n biztuok eleitől fogva!

Debreczen, július 28.

Küzdelem egy szerb iskolai alapítványért. A nyári meleg napok rendszeresen hozták a szerb nemzetiségi megalma-akat. Miután már napokig foglalkoztatta a sajtót a szerb egyházi zsinat egybehívásának kérdése s ezzel kapcsolatban a Brankovich patriarcha ellen meg-megújuló támadás, most a szerb egyházi zsinodus és a magyarországi szerbek egy része különbözőt össze Tökölly Istvannak egy nagyobb összegű kulturális hagyománya miatt. Tökölly István ugyanis — akinek nevet a Budapesti tanuló szerb ifjak részére emelt internátus, a Tököllytanum örzi — végrendeletében fejedelmi hagyományokat tett a görög-keleti egyházi alapok részére. E hagyományok közül az egyiknek célja, hogy Tökölly István szülő- városában Aradon, e hagyatékon, ha az két millió koronára emelkedik, az a r a d i ma-gyar közepiskolába járó szerb tanulóifjúság részére internátust emeljenek. A szerb egyházi zsinodus Karlovczán tartott gyűlésen azonban a végrendelező akaratával ellenkezőleg, azt határozta, hogy e hagyomány fele a karlovczai szerb szeminarium céljaira fordításának. Az aradi szerb polgárok tegnap egy népes gyű- lésen tiltakoztak a zsinodus e határozata ellen s kimondottak, hogy érvényt szereznek a végrendelező akaratának, hogy Aradon internátus vagy egy szerb gimnázium emeltessek. Mondanuk sem kell, hogy Aradon egyáltalán nincs szükség szerb gimnáziumra s ennek a terve épp úgy ellenkezik néhai Tökölly István intenciójával, mint a szerb zsinodus határozata.

Darányi lemondása. Politikai körökben a legpozitívabb formában el van terjedve a hír, hogy Darányi Ignác földművelési miniszter Szel Kalman miniszterelnöknek felajánlotta lemondását. Ezt a hírt egy a földművelésügyi miniszter híveinek, mint ellenfeleinek táborában is megerősítik. — A verziók csak abból térnek el — még pedig nagyon lényegesen — hogy a miniszter mint fogadta a lemondást. E hírek szerint a földművelésügyi minisz-

ter Rátótra utazott a lemondás felajánlása cél-jából. Da anyit nagyon elkésérítették azok a támadások, melyekkel őt legutóbbi párisi po-hárköszöntője miatt illették és a melyek heves es kiméletlen folytatására kényszerülnek. A kormány ugyanis értesült arról, hogy az agrár-ellenes körök és ezeknek tulajdoni többsége m a g á b a n a s z a b a d e l v ü p a r t b a n a parlamentben és sajtóban heves agitációra készülnek a földmiv e l é ü g y i miniszter politikája ellen. A m i a s a j t ó b a n rendezendő támadásokat illeti, ezek a körök nem elégszenek meg a rendelkezésükre álló német organumokkal, ha-nem — a Pester Lloyd mintájára — új sza-badelvűpárti merkantilista irányu magyar lapot készülnék alapítani, melynek az lesz nyil'an bevalott célja: hogy az agrárius és reakcio-nárius politikai irányt megtörjék, és Darányi pozícióját, akiben e politikai irány legvesze-delmesebb és legáltalásabb képviselőjét lát-ják, tarthatatlanná tegyék.

A miniszterelnököt alítólag nagyon el-kedvelletette a partban uralgó két áramlat közötti ellentét ilyen kiélesedése, és ez indí-totta volna a földművelésügyi minisztert arra, hogy lemondását a kabinet fejének felajánlja.

A miniszterelnök azonban — így beszélik Darányi hívei — a lemondását a lehetőro-zottabban visszautasította és biztosította kolle-gáját úgy a maga, mint a part tántorithatlan bizalmáról.

A másik verzió szerint — és ezt Dará-nyi ellenfeleinek sátorában beszélik — a min-elnök egyáltalában nem adott Darányinak ilyen határozottan elutasító választ. Valasza inkább k i t é r ő v o l t, (a mely eljárás különben leg-inkább megfelel Széll ur jellemének.) A mi-niszterelnök e forrás szerint csak annyit mon-dott, hogy a lemondást e p i l l a n a t b a n nem fogadhatja el, mert különben úgy tűnnék fel a dolog, mintha a miniszter egy újságcsik elől futamodott volna meg. A miniszterelnök azonban annyira nem idegenkedik Darányi lemondásának eszméjétől, hogy a nepokban egy napra Budapestre jött és csak azért, hogy Darányival a lemondás eshetőségét részletesen megbeszélje.

Igy beszélik ezt Darányi ellenfeleinek tá-borában. E körök a földművelésügyi miniszter lemondását befejezett ténynek tekintik,

Hazafias magyar czég. A M o d e r n és B r e i t n e r budapesti czég olyan el-járást tanusított a Lueger »O f e n P e s t« rendeletével sz-mben, a mit példányképű ál-lithatunk minden hazafias magyar czég elé. A Modern és Breitner czég »Ofen-Pest« czimzés-

A férj: Hogy tisztában légy a helyzettel. Bár férj vagyok, mint ellenfél nem tartom ma-gamat megvetendőnek és megengedhetem ma-gamnak azt a fényűzést, hogy őszinte legyek és eláruljam a haditerveimet. Jól tudom, hogy a mai asszonyoknak házibarat kell: kik-restem hát a magunk számára a legártatlanabbat... Tudod-e, hogyan fogják a szabadon élő ele-fantot?

A házibarat: Mire való ez a kérdés?

A férj: Csak!... Hát ugy, hogy sze- lid elefantot adnak melléje. A feleségemben van egy kis vad tempó, adok hát melléje egy szelidített elefantot. (Csufondárosan): Ha most látnád magad a tükörbe, nem ketelkednél sze- lidített voltodban.

A házibarat: (fogja az esernyőjét): Ugy látom, rosszkezdő vagy és inkább magadra hagyjak.

A férj: Akkor is, ha megmondom, hogy azonnal megjön a feleségem!

A házibarat: (elejt az esernyőt, mely nagy töcsat araszt a padlón): Lehetetlen!

A férj: Miért lehetetlen? Tán azért, mert te ma este akartál hozzá utazni?

A házibarat: Én? Ki mondta ezt neked? (A zsebében kotorász; diadalmasan): Látod? itt van a jegyem a párisi kiállításra... Csak azért mondtam: lehetetlen, mert látom, hogy levelet írsz neki.

A férj: Az csak arra való, hogy lássa,

mennyire foglalkozom vele. (Megkínálja tollal) Nem írni hozzá egy pár sort?

A házibarat: (kínos zavarban): Most nem! Majd má-kor... Sietek csomagolni. (Kifelé tart, de a bejáróban ő nagyságába ütközik, ki egy csomó skatulyát: czipelve, — épen belep.)

II.

A férj (a fürdőszótanyon a házibaratba ütközik): Nini, hát nem vagy Párisban?

A házibarat (zavartan): Oja készültem, de... előbb még ki akartam pihenni...

A férj: Mi? Talán az utazás fáradal-mait?

A házi barát: A fővárosi élet izgalmait. Az igazat megvallva, az utóbbi időben sokat engedtem meg magamnak és rámtér egy kis restaurálás. Aztán a sok vihar elől is meo- külök. Mondjak, hogy Párisban folytonosan égihaboru van, én pedig félek az ézengéstől és a villámotól.

A férj: Idegyengesz, semmi egyéb... Csak volna házias, majd megszoknád... Adok egy jó tanácsot.

A házibarat: Köszönettel fogadom.

A férj: Keress magadnak egy villámhá- ritót, akkor nem kell majd attól tartanod, hogy belédcsap egyszer a mennykő.

A házibarat: S tudnál te egy ilyet?

A férj: Olyant, aminőt a szíved és a lelked csak kívánhat. Fiatalt, szépet, szelle-

meset és elég okos arra, hogy kordában tartson.

A házibarat: És... és férjnel van? A férj: Annyi férje sincs, mint a kör- möm feketeje,

A házibarat: Tehát özvegy?

A férj: Az sem. Fiaitól leány.

A házibarat: Így hát el kell venni?

A férj: Okvetlenül. De érdemes, mert a már említett jó tulajdonságain kívül még szép hozománya is van.

A házibarat: És kiesoda?

A férj: A hugom.

A házibarat (elcsudálkozva): Te hozzám adnád a bugodat?

A férj: Miért ne? Mint férj egészen be- válnál, annál inkább, mivel mint házibarat nem válnál be... S aztán... nem bizom egészen az en szelidített elefantomban... Hatha a feleségem idegesége abban nyilatko- zik meg, hogy ő meg rajong az ézengésért és az égihaboruért?

A házibarat (tréfásan): Te! Miért nem lettél ideg orvos? Jelestül értesz ehaz a tuda- manyhoz.

A férj: A ferjnek mindenhez kell érteni, ha helyt akar állni a maga szakmájában. — Előre mondom ezt neked, nehogy készületlen találjon a katasztrófa. Mint színész: hőszere- relmes és intrikus, mint költő: lírikus és epi- kos — az utóbbi azért, mivel néha egy kicsit

szel kapta meg egy bécsi gyáros küldeményét. A hazafias czég udvarias levélben figyelmeztette a bécsi gyarost, hogy ilyen czimzés-el ő semminemű küldeményt el nem fogad, mert abban a magyarság sérelmét látja. A bécsi gyáros azonban ennek daczára is csak „Ofen-Pest-ei” használt, mire a Modern és Breitenberg czég a gyárossal egyszer s mindenkorra, mindennü összeköttetést megszakított.

Hazafias, szép eljárás ez a czég részéről, minden magyar czégek utánozoi kellene, hogy a bécsi gyárosok nyakukon maradt portékáik tömbelgei közt hamar belátnák azt, hogy Lueger nemcsak komisz, de rájuk nézve kárthozó hecczmaiszter egyszersmind.

A Modern és Breitenberg czég eme magstartásával különben vezercikkben foglalkozván Bartha Miklós a Magyarország tegnapi számában, a dologból a „Magyar szó” hozzászólása folytán goromba személyeskedés lett.

Bartha Miklós ugyanis roppant neveltséges nagyzóval felszólítja a Modern és Breitenberg czéget, hogy tiszteljék meg őt kézszeritaskkakkal, mert bár ő sok tekintetben elitéli a zsidókat, ezt a czéget méltónak tartja arra, hogy kezet szorítson vele.

Barthának e neveltséges nagyzólasától a Magyar Szó mai száma goromba személyeskedésre ragadtatta magát. Többek között ezeket mondja:

„Ő, t. i. Bartha Miklós, a kaszinó külső szobáinak türt alakja, fejakarja gyujtani a zsidók házá, hogy a tüzi larmában baksist herácsolhasson.

Csakhogy e törekvése hiábavaló. A budapesti zsidó kereskedő visszautasítja ezt a feléje nyújtott jobbot. Mert hala Istennek, ő is azok közé a becsdietet emberek közé számítja magát, a kik nem mindenkivel fognak kezet.”

Idegen hazába.

Debreczen, jul. 28.

Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint ez év majus havában több, mint nyolcezer ember kapott külföldre szóló utlevelet. Ebből legalább hétézer azzal a szándékkal mondott bucsut szülőföldjének, hogy más hazában próbál szerencsét.

Vitakozni lehet a fölött, hogy mi itt a baj tulajdonképen: a magyar föld tisztító vagy a tengeren tul vonzó ereje. Az Egyesült Államok magyar telepeinek egyik szorgalmas tanulmányozója azt állítja, hogy a magas

unalmas — mint harcos: hadvezér és közkatona; mint bankár pazarló és fukar, nagylelkű és uszoras, szóval: anynyi leike legyen ahány szeszélyt sejt a feléségében.

A házibérát (az elismerés hangján): Mindig mondtam ő nagy-ágának, a feleségednek, hogy ritka egy ember vagy.

A férj: Megmondhatod neki azonnal személyesen, mert az (óráját nézi) másfélpercz mulva itt lesz.

A házibérát (megijedve): S ezt csak most mondom meg neked?

A férj: Fontosabb dolgom volt: rendszert változtaltam!

A házibérát: Hogyan?

A férj: Az elefántból kutyát csináltam. Hü bázórzót, amely kötelességének tartja majd, hogy megvédje kincsemet a rablók ellen. (Nyomatekkel.) Ne feleld el, hogy te is jérijjelölt vagy!

A házibérát (felelni akar, de torkán akad a szó, mert szemközt jön velük, több skatulyát cipelve, ő nagysága.)

A férj (vigan elébe lejt, nyájas hangon): Engedd meg kedves Melénia, hogy ezt az urat bemutassam neked — mint hugom völegényét.

A feleség (elejti a skatulyákat, gyilkos tekintetet vet a házikarátra, aztán száraz hangon); Gratulálok!

Tábori Róbert.

munkaberek a kvándorlók legveszedelmesebb kerítői. Tehát az emberek nem azért mennek ki, mert absolute rosszul érzik magukat, hanem csak relative rossz a helyzetük. A mi voltaképen mindögy. Az ember szegénysége és nyomora mindig viszonylagos, s a magyar parasztnak meg csak oka sem volna az elkeseredésre, ha az iodiái éhínség áldozataival vetné össze sorsát. De az ő összehasonlító mértéke az amerikai munkabér, amely felől kvándorlasi irodák ügynökei világositak fel.

E mérték alkalmazása mellett itthooi helyzete nyomasztónak tűnik fel, talpa alatt égni kezd a magyar föld és végül vándorbot fog kezébe.

Kétségtelen, hogy az állam senkinek sem parancsolhatja meg, hogy hazaszeretéből kopáljon. A viszonylagos szegénység azonban nem azonos a szegénység valódi állapotával. A mi bankárunk koldus nép az amerikai vasut és petroleumkirályhoz képest. A mi bíráink a miniszteri fizetést élvező angol bírákhoz képest nyomorgó hivatalnokok. — A mi írónk a szerencsésebb francia írőkkel való összehasonlításban ehenkórász diákok számába mennek.

Épp így parazitáknak tűnhetnek fel 60 krtól 150 frtnyi napszám mellett dolgozó munkásaink is, szemben az amerikai munkásokkal, akik napi 2—3 dollár (5—6 frto) megkereshetnek.

De ez a ránk nézve kedvezőtlen eredményű összehasonlítás csak annyit jelent, hogy itt kisebb karéj benyérrel kell az embereknek beérniök, mint amott, azt azonban nem elentí, hogy itt megélni lehetetlen.

És ha arra nézve egyetértünk is, hogy a létfentartási ösztön parancszavára meginduló kvándorlás megvonhatatlan emberi jog, a fölött már vitakozni lehet, vajon megta-madhatatlanul világos és beavatkozást nem tűrő honpolgári jog-e az, hogy a nagyobb karéj kenyér reményében hazáját bárki idehagyja?

A kvándorlás nálunk erő és gazdasági veszteség, melyet nem pótol a bevándorlás, mint a többi európai államokban.

Az a felfogás, hogy a tengeren tulra ment magyarok pénzt küldenek haza s így a kvándorlás az egyes vidékek gazdasági életére üdvös befolyást gyakorol, határozottan téves.

Téves pedig azért, mert igaz ugyan, hogy a kvándorlók egy része jövedelmezőbb keresethez jut, mely megengedi, hogy kisebb nagyobb összegeket küldhessen haza hatrahagyott családjá tagjainak; de kitudja aztán, hogy hany ezer meg ezer kvándorló pusztul el e nemesse távolban a legnagyobb nyomor és nélkülözés között? Mi csak a szerencsénket látjuk, de a soha vissza nem térő, az orszagra örökké elveszett, a napi küzdés küzdelmeiben tönkre ment kvándorlók ezreiről nem tudunk semmit.

De van a dolognak egy más elszomorító oldala is. Az a kvándorló, ki elég szerencsés volt a tengerentuli országokban foglalkozásra, keresetre szert tenni, ha hosszabb tartózkodás után hazatér, csak egészségtelen más országokban talán bizonyos jogosultsággal bír, de a mi viszonyainknak meg nem felelő nézetekkel, elvekkel tér haza, melyeket természetesen terjesztetni kíván és így a városa, vagy falubeli egyszerű életü, de józan és jámbor lakosság szelemi vagy valláserkölesi életében valóságos rombolást vihet véghez.

Erről igen sok tanulságos és érdekes adattal tudnak szolgálni felvidéki község tanítói és lakászei, kiknek alkalmuk van a hosszú utról visszatért új lakos erkölcsi és lelki életében beállt új változásokat megfigyelni.

Azért nagyon is szükséges az állam beavatkozása, mely szerint minden rendelkezésére álló eszközzel odahatni igyekszik, hogy a kvándorlást megakadályozza és hogy megóvja a népet a rossz lelkü kvándorlasi ügynökök gonosz tanácsaitól.

A kínai háboru.

A Daily Mail szomorú hírrel lepi meg a világot. Szerinte az a tolmács, aki a követsegek tagjainak meggyilkolásáról az első hírt adta, már e hó 8-án ment el Pekingből. Nyilván valótlán tehát a kínai táviratoknak az az allitása, hogy a követek e hó 19-én még éltek és „jó érezték” magukat.

Az Észak-amerikai Egyesült Államoknak külön allasfoglalásával foglalkozik ma ugyszólván a világ egész sajtója. Pedig ez az állásfoglalás nem jött egészen váratlanul. Amerikának egyelőre nincs anyagi érdeke abban, hogy résztvegyen olyan operációkban, melyek Kína fölosztását eredményezhetnék.

Az a tegnapeött felmerült hír, hogy jelenleg szabadságon levő kínai követünk, Czikkann-Walborn báró egy osztrak és magyar hadihajóival, a király kívánságára sürgösen visszatér Kínába, egyelőre nem bizonyul valósnak. Az Elisabeth és az Aspern hadihajók már tegnapelőtt elmentek Polából, Czikkann báró azonban az egyik hajón sem volt. Tífan csak később megy vissza Klet-Ázsiába, majd ha csendesebbek lesznek ott a viszonyok és barátságosabak a boxerek.

A legújabb táviratok a következőket jelentik:

London, jul. 27.

A Daily Mail képviselőjének az a nézete, hogy a kínai kormány az az ajánlata, hogy a követeket kíséret mellett Tien-csinbe kéz szállítani, nem egyéb cselvetés, mivel a követek legyilkolásának napja nem ismeretes s így feltehető, hogy a követeket erős kíséret mellett Pekingből elszállították, azonban a boxerek utközben megtámadták s a kíséret bátor ellenállása daczára a követeket legyilkoltak.

A forrongás terjed.

London, jul. 27.

A sanghaji főkonzul táviratot kapott, hogy Tuc-uban zavarok törtek ki. A lázadók több missziót szétromboltak.

Pétórvár, jul. 28.

A Daily Express jelenti Sanghájából tegnapi kelettel;

Az angol konzul azt a hírt kapta, hogy Hsiuban Sanghajtól északra, meggyilkoltak 2 angol hittérítő feleséget.

Kína közbejárását kér.

London-jul. 27.

A Daily Telegraph szerint a kínai követ e hó 21-én hosszabb táviratot adott át a külügyminiszteriumnak, a mely a kínai császártól származik és közbenjárásra kéri Angliát. Az üzenet tartalma hasonló az amerikai és francia kormányhoz intézett táviratok tartalmához. Az angol kormány még nem válaszolt az üzenetre. Azt hiszik, hogy a mai rendkívüli viszonyok között a távirat eredete kétséges.

Vegyes kirek.

London jul. 20.

A Morning-Post jelentése szerint Li-Hung Csang egyket nappal ezeött hozzá intézett kérdésere azt válaszolta, hogy sir Robert Hart él.

A Timesnek jelenti Sanghájából 25-iki kelettel:

A nagy északi távirót rsaság Store Nordiske nevü gőzös holnap Csifuba érkezik, és ezzel megkezdődik a kábelrakás Csifu és Taku között.

A Daily Mail jelenti, hogy az a kínai tolmács, a ki azt jelentette, hogy mikor Pekingből elment, a követsegek tagjainak legnagyobb része már nem élt és az életben maradtak helyzete reménytelen volt, e hó 8-án ment el Pekingből.

A Daily Telegraph jelenti Tokióból tegnapi kelettel:

Azt jelentik, hogy egy japán csapat Sanghájvaonnal partraszállt és — nagy győzelmet aratott.

A Times jelenti Tiencsinből 21-iki kelettel:

A vasut fölött való felügyelet körül tamadt viszályt illetőleg azt jelentik, hogy a nézeteltérés csakis a tiencsin-beitungi sza-

kaszra vonatkozik. Az ezen szakaszon túl eső szakaszok védelmére nézve Kinder főmérnök megegyezésre jutott a kínai táborokkal. Ha az egyezményt megszegik, a vonal elpusztítása elkerülhetetlen.

A szerb király házassága.

Mind világosabbá válik, hogy az a helyzet, a melyet Sándor király Draga Masineval történt eljegyzése és már legközelebb megtartandó házasságával felidézett, reá nézve ép oly kellemetlen, mint a milyen végzetessé lehet Szerbiára.

Az ifjú király, korát és érettségét túlhaladó erével ragaszkodik ugyan szerelme tárgyához és szenvedélyes felhevülésében trónt, hatalmat, dicsőséget, mindent kész volna oda dobni, de azért az önfeláldozásra való hajlandóságának tudatában sem nyugodt. Még aludni sem tudott négy éjjel. Szombat óta nem a udvar agyában.

Az udvari körök eleve vannak. Ez tény. Az előkelő hölgyek ellene izgatnak. Ez is tény. Az ő válasza erre az, hogy elcsapja az udvart, elcsap mindenkit, a kinek az ő tette nincs nyere és a konakba olyanokat gyűjt maga köré, a kik megértik, hogy az uralkodónak való hittel többre lehet menni, mint az ellenségeskedéssel, a tiltakozással, a melynek jutalma pár évi börtön lehet, mint a hogy azt más alkalommal Milán király kedvéért mutatta meg.

Két áldozat már van: Markovic vezérkari főnök nyugalmába vonult — nem önként, hanem Sándor király parancsára. Solarovic ezredes szárnysegéd pedig a katonai fegyelmi hatóság elé kerül, mert megfélemlített a király személye iránt való tiszteletéről.

Egyetlenegy körülmény van, a miben a király némi biztatást találhat, ez pedig az, hogy Innocent metropolita, a királynak írásbeli bejelentése után, ugyancsak írásban engedte beleegyezését a házasságba.

A szerelmi regénynek legérdekesebb hőse ma mégis csak — Milán. Azt a szerepet játssza ő ebben a tragikomédiában, mit az intrikusok játszanak a dramában. Tole függ, hogy a csomó jobban összegabalyodjék, csak aztán az a kérdés, lesz-e valaki, a ki azt kettő meri vagni. A szerb Herkulesek igen csendes emberek, de ha izgatják őket... no, ez veszedelmes dolog. Az ő jelszava is az: „Megverek valakit, vagy engem valaki.”

Ujabb táviratok a következő eseményekről számolnak be:

A hivatalos kézfogó.

A mai nap legnevezetesebb eseménye az, hogy ma délután volt a hivatalos kézfogó (isprít.) A hivatalos kézfogó a szerb szokások szerint épp oly fontos szertartása a házasságoknak, mint maga az esküvő.

A kézfogón jelen volt az egész kormány, a menyasszony rokonai és a király szárnysegéde. A kézfogó megtörténte után a házasságot a kanonjog szerint már csak a szent-szek bonthatja fel. Sándor király tehát a kézfogó után Masinné Draga asszonynak már tényleges férje lett. Masinné asszonyt különben hivatalosan csakis leány néven szólítják és sehol sem említik azt, hogy özvegy.

Az eljegyzésről a diplomáciai kar csak ma kapott értesítést. Ha azt azután a külföldi diplomaták kormányaik nevében notifikáltak, akkor fognak csak gratulálni a külföldi államok.

Az esküvő minden valószínűség szerint vasárnap lesz.

A császár távirata.

Belgrád, jul. 27.

(Hivatalos szerb forrásból.)

Miklós császár táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait Sándor király eljegyzése alkalmából. A császár szerencsekívánatait ma délután adta át Mamsurov orosz ügyvivő Sándor királynak.

Milán király s Goluchowski.

Bécs, jul. 26.

Milán király egyelőre Bécsben marad.

Bécsi tartózkodásának főcélja, hogy Goluchowski gróf külügyminiszter értekezzen a Szerbiában beállott fordulat felett.

Szerblapok a helyzetről.

A radikális vezérek elitélése óta megszűnt az ellenzéki hang a szerb hírlapvilágban. Protikot, az „Odjek” szerkesztőjét börtönbe vetették. Lapja megszűnt. A szigorú cenzura megbuktatta a többi radikális organumot is. A drámai gyorsasággal egymásra torló események megdöbbentették a nagyon is nyílt száju szerb lapokat. Azután meg félték a cenzura szigorjától is.

A szerb lapok tehát mélységesen hallgattak s még a szerb király tegnapi beszédét sem merték közölni.

Csak ma halljuk az első szerb véleményt a belgrádi Male Novine hasábjain Todorovic Perának, a szerb zsurna szlik a fen-gyerekeknek tölából, ki eeg vakmerően s metsző sarkazmussal azt írja, hogy alighanem a pokoli hőség vette el Sándor királynak az esztét. Annál élénkebben pertraktálják a szenzációs eseményt a magyar szagi szerb lapok. Az újvidéki Branik Milán király zivataros családi életét feszegeti s rámutat arra, hogy Sándor csak apja nyomadékaival halad.

A Zasztava azonban határozottan frontot választott. Milán királynak ez az elkésredett ellensége. „Eljen Milán király!” című cikkében stoikus higgadsággal megnyugszik az eseményekbe s egyedüli kibontakozásnak Milán ujlagos trónraléptét tekinti.

A mit azonban a szerb lapok nem mernek megírni, annál élénkebben tárgyalják a politikai körök. Konstatálják azt, hogy a király elhatározása szakítás kormányzatának eddigi tradícióival. Az utolsó három év csöndes kormányzatának köszönhető a fináncziák rendezése, a büdzsé realitása s a deficit megszüntetése.

Sikerült elérni, hogy a hivatalnok-proletárius megszűnt s a hivatalnoki kar nem pártpolitikával, hanem a közgazdasági teendővel foglalkozik. Ennek vége. A régi rutinizott erők helyét tapasztalatlan, új erők foglalják el. A király házasságának máik következménye pedig a szkupstina felosztása s az új választások lesznek. Mert a moszoni szkupstina többsége erős ragaszkodik a Gyorgyevits-kabinethez.

Érdekes Milán királynak az alábbi levele. Ilyet is ritkán kap egy király:

Kedves fiam!

A kért beleegyezést a lehetőlen házassághoz én, ki javadat akarom, nem adhatom meg. Meg kellene fontolnod, hogy amit cselekedni akarsz, Szerbia megrottására vezet. Dinasztiaink sok csapáson keresztül, de ez lenne a legvégzetesebb. Meg ideje, hogy megfontold.

Ha azonban, mint mondd, elhatározásod megmasíthatatlan, akkor nekem nem marad más hátra, mint hazamert Istenhez imádkozhatni. Azt a kormányt, mely ily könnyelmű lépésed után téged kikergetne az országból, én üdvözölném legelőször.

Atyád

Milán.

Csirics, ki Sándor királynak adjutánsa volt, ezt a levelet nem is akarta átadni királynak, mert tudta, hogy mihelyt ez a tartalom tudomására jut a hadseregben, az antagonizmus apa és fia között óriási mérvben fog fellépni. És az azóta beállt események igazolták ezt a feltevést.

A Domokosok atyafisága.

A szatmári béke kötésétől József császár koráig, tehát 65 esztendeig szakadatlanul kemény megpróbáltatásoknak volt kitéve az akkor még tisztán reformátusokból álló Debreczen. A bécsi udvar éppen ugy a kormány, a hatalom százfélé eszközt felhasználta a katolicizmusnak Debreczenben újra visszaállítására, erősítésére, a protestántizmusnak pedig

gyöngyítésére. Hala Istennek minden erőszak hajótörést szenvedett a debreczeni e öljárság és a debreczeni nép hitének szikla szilárd erején.

Ezt a bámulatot keltő ellenállást különösen két nagy fia a városnak vezette: a két Domokos, apa és fia, Márton és Lajos.

Főbírósgát viseltek mindakettő. Szereplésük Debreczen közelében csaknem az egész XVIII. századot betölti. — Az apa 1725-től 1765-ig, a fia pedig 1750-től 1790-g szolgált a nemes várost fényes tehetséggel, önzetlenül, nagy sikerrel, körülrajongva poigártársaik szeretetétől és hírók-nevők bejárva az egész országot. Mindketten jegyzőségen kezdették közpályajukat s a notarius székéből emelkedtek a főbírósgára, amelynek Domokos Márton egyfolytában harmincz évig volt ékesége éppen a legnehezebb időkben.

Ennek a Domokos Mártonnak öseiről még az ő vi-zontagságokkal teljes gyermekkoráról hárd elevenitek fel néhány érdekes adatot.

Debreczen város közlevéltára megőrizte Tholdi Pálnak 1709-ben kelt végrendeletét. Tholdi Pal 1699—1710 között egyik hites notarius vala Debreczennek, — mint végrendeletében nevezi « e n a g y r o p p a n t a n y a o r s z á g e a k ». Tanult, tapasztalt férfi volt. Nert előbb Szirmay István palatinális ítelő mester mellett notariuskodott, minnek utanna 1692—1698-ig „ a n e m e s h a z a t ö r v é n y e i f e l k u t a t á s á n a k p r a x i s á m e g t a n u l á s á r t f a r a d o z o t t ».

Apai és anyai vészről egyformán olyan ösökkal dicsekedett, a kik hitőkért sok üldözést, romlást és halált is szenvedtek.

Elei közül Toldi Pal, midőn a reformációt Pecs városában beakarta vinni, a református prédikátorral együtt a reájuk roham, veszedelmökre megfoxadott és felbérelt Szent Háromság tagadók által felkoncoltatott. Édes anyja Oroszi Kata családja is az apostoli szent tiszta tudományért s akat szenvedett, jószágában megkárosított, személyökben rab-ságot szenvedtek s a pozsoni emlékezetes tribunalban törvény alatt is forgottanak. Maga az édes anyja miök ntána férje H o l d i Pál Érsekújvár alatt a császár hűségében a török fegyver alatt elesett, feje karóban is száradott meg, kenytelen volt a c s á s z á r fegyvere elől elbujdosni, külső-belső jószágait elhagyni. Neveléslen három arva kísérté bujdosásában a vallásáért üldözött, szegény anyát: u, m. Pál, a későbbi notarius, Miklós, a ki 11 éves korában meghalt és Kata, a ki tiszteletes Czugi C. József hites társa lett.

Toldi Martonné 8 évig hordozt az özvegyi fátlyolt ekkor rokonai s még élő édes anyja Oroszi Adámné, Sándor Kata javallatára újra férjhez ment nemzetes vitézlő Domokos Ferencz vásoni kapitányhoz. Domokos Ferencz híres kurucz vitéz volt. Rákóczy Ferencz fejedelemnek brigáderosa, egyik gyalogezredének fő colonellusa és Sümeg váranak főkapitánya. Az Oroszi Katával kötött házasságból négy gyermek származott: Zsuzsána, Erzsébet, akik 1709 körül már szépen felserdült eladó leányok valának, továbbá Thamas és Márton.

Oroszi Kata 1708. novemberben halt meg Rima-Szombatán; kevéssel azután követte a ferje is, Domokos Ferencz, aki ugyanazon évi decemberben halt meg Vásonban. A két kis fia árvát, Domokos Tamást és Martont, mostoha batyjuk Toldi Pal és neje Feigel Klára (Feigel Ferencz és Seegedi Zsuzsána leánya) vették gondozás alá.

Az 1709—10 ben pusztító pestisnek áldozata lévén Toldi Pal notarius ur is, — nem sokáig nevelhetta a Domokos árvákat. De végrendeletében más pártfogokról, gyámokról gondoskodik, számokra. A városi tanácsot kérvén fel gondnokságra, ezeket irván:

„Ebben az híres nagy anya városban gyönyörűségezen virágzó s árviz módgyára bővelkedő idvezitő szent Evangyéliumunk s tiszta tudománnak szerelmére alazatosán kérem a megmaradannó Nemes Tanácsot s Fő Birá-jait a Nemes Városnak, itten mellettem levő, velem egy méhből származott, édes Attyuktól s Annyuktól gyámolatlanul elmaradt D o m o -

k o s Thamás és Márton, két Eöcsémnek, neveléseket s gondjuk viselését s tanításokat vállalják magokra, mit ha cselekesnek, Isten az eö kegyelmek maradékanak bójutalommal fizesse vissza, oly nemzetségh m a r a d é k á v a l t e s z n e k eö kegyelmek jól, a kik is életben sok szegény ügyefogyott és gyámoltalan Eözvegyeknek, Árváknak s megnyomorodottaknak voltak pártfogói s gyámoltató istápjai.

A két árva tartásár, taníttatására, ruházására czepléduczai háza ebben levő ingórágai, szekerei, lovai, szarvasmarhái, disznatvermes élete s vetései eladásából befolyó összeg kamatját rendelte. Mig a Dunántul levő ösi javakat: a pápai nemes Curiát, a hozzá tartozó földekkel, rétekkel, a dadi, igari és czecei rész jószágokat pedig testvére, Csuzi Jozsefnéra, ha pedig ez magtalanul halna el, édesapja nőtestvere Tholdi Anna, Festet es Pálné (ez a kálvinista asszony volt a Festetics grófok ösanyja) gyermekeire, u. m. Mária előbb C o m á r o m i Istvánné, majd M e s z l é n y i Janosné: — Magdolna P e c z o v i c z Ferenczre, Christina, Sándor Istvánné, Juliánna Balogh Adámné és Ferencz részére hagyta és legálta.

A tanács — bár eddig még írott nyomát nem találtam — bizonyosan teljesítette a város kedves nótáriusának utolsó kívánságát. A Domokos árváknak szerető gondoskodással pártját fogta. Az isteni gondviseles ezért áldotta meg Debreczent a két nagy Domokossal. Emléköket őrizzük halával és kegyelettel. Nevök világojék előttünk úgy, mint a vezető szövétnék.

Debreczeniek a Tátrában.

— Saját tudósítónktól. —

Tátrafüred, jul. 26.

Rég nem volt már igazi kánikula Magyarországon, de rég is nem menekültek oly sokan az alföld pora és hősege elől a hegyes vidékre, mint az idén. — Különösen a Tátra vonzza az üdülni és gyógyulni vágyókat, azok közül is főkép a debreczenieket, a kik valóságos nyári outhonuknak tekintik a Magas Tátra nagy fürdőit és kisebb telepeit. A három Tátrafüreden tiz lépést sem igen lehet tenni, hogy debreczeni emberrel ne találkozzunk.

Még a nyár kezdetén jött dr. B a r k á n y i Miklós és családja, a julius első felében dühöngött viharokat és hideg, fagyos időt átszenvedték, Á r o n Manó és neje, M o l n á r Ferencz, L e n g y e l Kálmán, S i m o n f y Antal, K a r d o s Albert és családja, a csodálatosan szép Olaszországot is megszegyenítő tiszta, verőfényes idő, hozta fel H o r v á t h István és Harsányi János polgárokat feleségével, S a s s Béla akadémiái tanárt és nejét, D ó c z y Imre egyházker. felügyelőt és fiát stb, a kiknek példáját bizonyára még sokan fogják követni mert bármennyire szeressük Debreczent, mert bár télen-nyáron hű fiaink mondjuk magukat, kánikula idején mégis örömet töltünk néhány hetet házon kívül, örömet cseréljük fel a legmélyebb alföldet a legmagasabb felfölddel, a port és a hőséget a Magas Tátra hűvös erdeivel, balzsamos levegőjével.

H I R E K.

* **Istentiszteletek.** Holnap f. hó 29-én az istentiszteletek a következőleg tartanak meg: Nagytemplomban Szabó Bertalan segédl, kistemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, újtemplomban Mitrovics Gyula, ispotályban Dicsőfi József.

Az ág. hitv. ev. templomban Boór Jenő h. lelkész tart istentiszteletet.

* **Debreczeni lelkészek hivatali pályája.** Kiss Áron ref. püspök 63 éve működik mint ref. lelképásztor; Némethy Lajos közel 50 éve, Kiss Albert 37 éve s K. Tóth Kálmán 37 éve, Mitrovics Gyula 33 éve munkálja az Ur szőlőjét mint felavatott lelkész; szóval Dicsőfi József-n kívül, ki legfiatalabb lelkésze a ref. egyháznak, a többiek mind emberöltőt meghaladó idő óta szolgálják az Urat. Materny Lajos ev. főesperes 26 év óta lelkésze az ágostai ev. egyháznak s Krausz Vilmos több mint 29 éve hirdeti az egy igaz isten igéjét az izr. templomban, mint rendes hitszónok. Valamennyi szerényen, zaj és feltűnés nélkül végzi hivatását, miőt ilik Isten szolgálhoz s daczára a hosszú időn keresztül folytatott áldásos működésnek: még eddig egyiknek se jutott eszébe megengedni, hogy zajos jubileumot csapjanak a tiszteletére.

* **Városi közgyűlés.** A tegnapi folytatólagos városi közgyűlésen a vásárokról szóló szabályrendelet tárgyalása után a Munkácsy szoborra megszavaztak 200 koronát, az ipartétel részére 300 korona értékű nyven nyomtatványt Kálmánzbelyi Mór volt mezőrendőrkapitány nyugdíját pedig megállapították 1400 koronában; Az egész gyűlés alig egy óra hosszat tartott.

* **Ezredes ur Leonhardi.** Ezzel a címmel a Budapesti Napló tegnapi száma gyönyörű első cikket közöl a Vilmos huszár ezred parancnokáról, L e o n h a r d i báró ezredéről. Közöltük volt mi is lapunkban azt a szép, hazafias beszédet, melyet az ezredes Váradon intézett a voltai csata évfordulóján a huszarokhoz. Szép beszéd volt az, sajnos ritkán hangzanak el ilyen szavak egy főtiszt ajakáról, méltán kellett rokonzenves feltűnést hát Leonhardi ezredes beszéde. És az elismerésnek oly szép megnyilatkozása alkalmából, mint a Budapesti Napló cikke, mi is őszinén gratulálunk az ezredes urnak.

* **Királyi köszönet magyar tudományos munkáért.** A párisi világkiállítás alkalmából hazánk történetének es irodalmának ismertetését két jeles mű kiadása által jelentősen szolgálta az Athenaeum r-t. A jeles műről a francia és angol sajtó legnagyobb eismeréssel emlékezett meg, ugy Sayou-Dorenez jeles történeti, mint a Kont Ignacz-at dolgozta Horvath Dryll, Kardos Albert es Endrődi Sándor irodalomtörténeti műveről. A két mű most újabb kiütetésben része-uit- a kultuszminiszter ertesítette Emich Gusztav udv. tanácsost, az Athenaeum vezérigazgatóját, hogy ő felsége a két jeles művet a cs-ládi h-tbizományi könyvtár részére legkegyelmesebben elfogadta és egyben meghagyta, hogy legmagasabb köszönetet adják at az Athenaeum részvenytársaság igazgatójának.

* **Műkedvelő előadás.** Augusztus hó 5-én vasarnap tanczmulatsággal egybekötött jótékonycélu műkedvelő előadást rendez a helybeli műkedvelő ifjuság a nép. onyha javára a Margit-fürdő dísztermében, mely alkalommal színre kerüt Viola az alföldi haramia. Ezt megelőzi Madai Gyula szavalata. Helyárok: I-ső rendű ülőhely 2 kor. II-od rendű ülőhely 1 kor. 60 fill. III-ad rendű ülőhely 1 kor. 20 fill. Állóhely 60 fill. Az előadáson Kiss Béla zenekara működik. Tanczjelvény 60 filler. Az előadás kezdete este 8 órakor, Jegyek előre válthatók: Papp József fodrász üzletében, Rózsa Lajos Párisi Divat Áruházban és a tagoknál.

A Kosmin szárviz kiváló hatása a fogakra és foghusra és a szokatlanul üdítő jó íz, annak használatát már rövid idő mulva is nélkülözhetelenné teszi. Üvege 1 frt, sokáig eltart.

* **A F. M. K. E. évi nagygyűlése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, az ország legregibb és legtevékenyebb kultúregyesülete, augusztus 28 án tartja meg ez évi nagygyűlést Zólyomban, a Felvidék egyik le inkább magyarosodó városában. Zólyom város közönsége már nagyban készül, hogy ezt a napot a felvidéki magyar ág ünnepevé avassa. — Vendégeit hívja az egész magyar kormányt és a sajtót, hogy tanú és részese legyen a magyar álameszme erejének és hódításainak a Felvidéken. Ott lesz Felső-Magyarország in elgenecziájának és népének színejavá, hogy ünnepies bizonyosságát adja, milyen nagy eredményeket ért el a F. M. K. E. tizennyolc éves hazafias munkálkodásával. Az elnökösek ebből az alkalomból felhívja az egyesüle tagjait, akik a nagygyűlésen résztvenni kívánnak, hogy e szándekukat az egyesület központi titkari hivatalánál (Nyitra) mielőbb jelenítsék be, hogy megfelelő szállásolá-ukról még idejében gondoskodhassék. Az egyesület tagjainak a kereskedelmi miniszter, a nagygyűlés idejére, kedvezményes vasuti jegyeket bocsát rendelkezésre.

* **Eljegyzés.** Löblovits Pál, Löblovits János volt debreczeni pökmester és szállító fia, eljegyezte Nyir-gyházán Frankel Róza kisasszonyt.

* **Nyilvános köszönet.** Mar három hete itt vagy k a koritniczai kies fekvésű fürdőben, s mai napon egy 30 koronáról szóló pénztalványt kaptam Debreczenből; valóban meg voltam lepelve, mert pénzt otthonról egyáltalán nem vártam.

Vevém a szelvényt, a feladó: a debreczeni Széchényi kertben nyaraló gyermekek, s a szelvényen a következő sorok:

„Feldobantak a mi kis sziveink is a nagy cél támogatására, de pénz nem állván rendelkezésünkre a l e l e n c z h á z javára műkedvelő előadást rendeztünk, mely előadás teljes bevetelét kezeihez juttatjuk.” alairva: Fenyő Pál és gyermektársai.

Ez az emberbaráti nemes erzelmektől áthatott kedves műkedvelő gyermek társaság fogadja pédaul -zolgáló jótékony adományaért hálás köszönetem kinyilvánítását azon kijelentes mellett, hogy a hozzám ide intézett küldött összeget az ő kis sziveik kívánságához kepst a nagy cél elősegítése céljából illetékes helyre fogom juttatni azonnal mihelyt haza térek. Koritnicza, 1900. július 26. Ronczik Lajos városi tanácsos.

* **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szia es dohány tarczát, sakk, dominó, sé abot valódi ezüst ébenfából, dohányzó kézleket, seroyfő önműködő zircal, valamint mindenemű dohányzó eszközök, tettek pipák, szipkak, száraz rendkívül ogy választékban Schwartz Dániel dohányzó eszköz különlegességi üzleében a Bka alatt.

* **Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvzer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „Kristály” Szt Lukacs fürdői hegyi forrás a jelen számunkban megjelenő hirdetésére.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

KÖLCSÖN- ZSÁKOKAT

jutányos díj mellett kölcsönöz, mindenféle új zsákokat és kitűnő vízhatlan ponyvákat olcsón ajánl

Grünberger Ignátz
zsák-kölcsönző üzlete
DEBRECZEN,
Batthyányi utca.
11.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen a főpostán mellett. 10.

Ügyes ügynök magas provizó mellett állandó alkalmazást nyerhet. Cím a kiadó hivatalban. 18.

Tanuló, jó hazból való vaskereskedésben felvétetik.

Czimbalom ócska, jókarban levő, megveteire keresetik, Cím a kiadóhivatalban. 17.

Bor, kitűnő minőségű 120 hektoliter eremelléki bor, nagyrésztben bakar és rizling, nagyban eladó Dórbos utca 59. (24.)

Elemi iskolát látogató gyermekek a német nyelv tanulása végett Szepesmegyében egy jó módú háznál kóstba felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban.

2 Zala-Drill sorveto-gép, teljesen jó karban, feltűnő olcsón eladó Klein Jakab gépraktáránál, Lőpácz, főtrafik udvar. 5.

Aranyéremmel kitüntetett loketetes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással gyári áron kaphatók.

A szüreti időnyre pedig minden külföldinél jobb és olcsóbb szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtókészítőüzemek
lesznek raktáron a
Debreczeni Vasöntőde
és **Géplakatosság**

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely mindennemű gazdasági ipari és háztartási gépek javítását is legjutányosabban végzi.

Felette boldoggá

teszen egy puha, fehér, rózsás arczzsin, ugymint egy szeplő és bőrkiütések nélküli arc, ezért használjuk

BERGMANN

liliumtej-szappanát.

Bergmann & Co. Dresden és Tetschen a/E.
(Védjegy: Három bányász.)
Drbja 40kr.: Debreczenben: Rothschnek V.
Emil gyógyszerházban és Nagy Andrásnál.

Sertőstenyészők figyelmébe!
A 13652. szám alatt szabadalmazott **SOMOGYI GÉZA**-féle
állatok emésztését elősegítő por
mindenféle sertésbetegségek ellen
sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tár ya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti. Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybélbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Szakvélemény és kísérletezési eredmények.

Tekintetes Somogyi Géza urnak Arad.

Ér esitem, hogy az Ön gyártmányát képező állat-tápport kipróbálva, azt az állatok, — kiválólag pedig a ser ések táplálásánál jónak találok, — s úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és megállítására hátkinek is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 19.0. február 24.

Tisztelettel: **Paauer István,**
Székesfehérvár sz. kir. város állatorvosa.

Ezenkívül számos elismerések vannak az ország legelső uradalmaitól, gazdáktól állatorvosoktól stb. kik írják, hogy a por miféle állatnál lett kipróbálva és mire volt sikeres hatása. Számos elismerő levelek minden füzérüzletben megnézhetők. — 1 d. doz 18—45 és 90 kr., vidékre 1 kilón felül franco adom.

Kapható Debreczenben **DEUTSCH ALBERT** és **FIA** füzérüzletében.
Vizsonteladókknak árkedvezményt nyújtok.

Csak ezzel a törvényes. bej. védjegygyel valódi.

LONDON,
Chief Office S. W.
49 Brixton Road.

Főraktárak:

Barmann,
Angol India,
Agen, Zagráb,
Algier,
Amsterdam,
H. Sanders,
Rokin 8,
Basel,
Szt. János gyógytár,
W. Kratz,
Belgrad,
Nikola A. Delini,
gyógytár Mihály
fejedelemez,
Központi raktár
Szerbia részére.

Berlin, C.
Bologna,
Bruxelles,
Pharmacie Ch.
Delacroix & Co.
Budapest,
Török J.,
Dr. Egger L. és J.
Gatro.

Cöln a. Rh.,
Noris,
Debrecen,
Elch, Luxemburg,
Schmidt P.,
gyógyász.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvényesen kinnél bejegyzett „apáca“-védjegygyel van ellátva. Főműködőhatóan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbaüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
(sodakenőcseknek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatásu. Operációkat a legtöbb esetben feleslegessé teszi. E kenőcs el egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott esonst szut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg Antiszeptikus és gyógyítóhatásu mindenféle seb gyuladásánál.

Próbátégely bérmentve 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéketlen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz, Pragera Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.
Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védjegygyeimnek utánzatát a törvény üldözi. 57474

Issigee,
Dordogne, Köpen-
haga,
fabriken faerna.
Milano,
A. Bertoloni,
Mámo, Sorvigo,
Apot. Lejonok.

Nantes,
Pharmacie
C. Fradet,
Nápoly, Palermo.

Páris,
Pharmacie
frangaise, 1 & 3,
Place de la Repu-
blique, Phar-
macie Daprey, 11,
Rue des frances
Bourgeois.

Prága,
Róma,
Corso, Agenzia
del Policlinico.

Roubaix,
Pharmacie
F. Gerrath.

Sarajewo,
Szeged,
Temesvár.

Trieszt, Velence,
Vienna, Zürich.

Csak ezzel a törvényes. bejegyzett védjegygyel valódi.

Kufeké-féle gyermekliszt

Magyarország, Auszria, Németország, sat. legelső hozzáértői ajánlják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és bélteteg gyermekek
Kapható minden gyógyszerházban, drogueriaiban és a gyárnál: R. KUFÉKE, WIEN, VI.

A „KRISTÁLY” Szt. Lukácsfürdői
 hegyiforrás nagy mélységből
 fakadó, állandó összetételű,
 igen tiszta, calcium-és mag-
 nesium-hydrocarbonatoy
 ásványviznek minősítendő.

Kapható Debreczenben: Geréby Fülöp utócai, Csanak József, Kornhoffer József, Rickl József, Zelmos, Czeglédi Józsefné, Szabó Zsigmond, Kontsek Géza, Hirsch Ferencz, Felegyházi János, Göcsey István, Tóth Kálmán, Róth Antal, Mayer József, Leidenfrost G., Békés Emil, Bán László, Váray János és Váray József jól felszerelt fűszer, csemege és ásványvíz kereskedésében.

Schnelder-féle Páfrány-tokocskák, (Galandócs-olhajtó)

Millió embernek ezer viaszadta teljes egészségét!
 Kik galandfőregben és gyomorba jbn. szenvednek.

Védjegy. **Pántlikagilisztá fejestől,**

a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, jótállás mellett a legrövidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitűnő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményért jótállás nyújtatik. Nem árt, ha pántlikagilisztá fereg nincs is jelen. Az életkor megjelölendő. **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére 4 frt postai utánvétellel vagy 3.50 előre való beküldésével. **A pántlikagilisztá tünetei a következők:** Az arc halványsárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emésztetlenség, étvágytalanság felváltva mohó étvágygyal, gyakori rosszullet vagy éppen ájulások s szédülés főleg éhgyomornal, egy gombolyag felszállása egész a nyakig, nyálösszegyülemelés, a test meglagadása, gyomorsav, gyomorgyulladás, gyakori felbűfögés, légzőcs. hengergetés, hullámszerű mozgások, szuró, szívó fájdalmak és szúrások a belekben, szívdobogás, a vérkeringés rendtelenségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, életuntagság és a halál óhajítása.

Egyedül valódi kapható: **SCHNEIDER JÓZSEF** gyógyszerésznél, **Resicán, Fő-utca 49.** (Délmagyarország)

Pártoljunk a hazai ipart!

Első debreczeni fésűgyár

Kandia-utca, 15 szám.

Ajánlja a legjobb ökor és bivaly szaruból készített fésűiből dusan berendezett raktárát a n. e. közönség szives megtekintésére. Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosabb árak mellett.

Ismét eladónak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — a gépkezelésben teljesen jártas — magyar illetőségű szakember azonnal alkalmazást nyer.

Elsőrendű hazai szakerőktől!

PREMIER-

Helical kerékpárok
 Kettősosövű kerékpárok
 Szabadonfutó kerékpárok
 Áruszállító kerékpárok
 Motorkerékpárok

elismertek, szolid, elegáns és könnyen futók.

The Premier Cycle Co. Ltd.
 (Hillman, Herbert & Cooper)

COVENTRY (Angia), EGER (Böhmen.) Bécs VII.

Kerékpár iskola
 Egyedüli képviselő: Deutsch Ede Debreczen.
 Fióközlet: Karczag.
 Kerékpár iskoa

MELOCCO PÉTER BUDAPEST,

⊕ márvány-mozaiklap, cement-műkő, cementárugyár ⊕
 betonépítési vállalat.

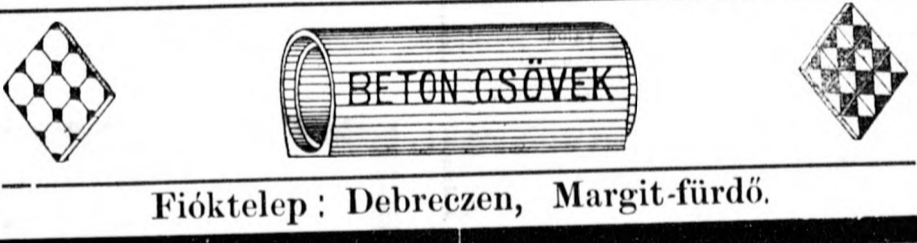
Központ: BUDAPEST, VI., Dévai-utca 21.
 Fióktelep: Debreczen, Margit-fürdő.

Csatornazások, Vízlecsapolási és száraztételi munkálatok.
 Hidak és zsilipek építése betonból.
 Istálló berendezések: jászlak, burkolatok comprimált portland-cement-betonból.
 Műkögyártás: lábazatok, szökőkutak, vízmedenczék.
 Betonjárdák.

Márványmozaiklap: cementlap, keramitlap burkolatok.
 Mozaik és terrazzo munkák.
 Csömös-zölt portlandcement-betoncsövek gyártása csatornák és átteresekre.

RAITZ- és MONIER szerkezetű építkezések.
 Tűzbiztos földemek.

Portland- és román-cement és egyéb építési anyagok **RAKTÁRA.**

Fióktelep: Debreczen, Margit-fürdő.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,
 folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó
 és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs vágó és hamozó gépek, legújabb szerkezetű szabad, önműködő Syphonia gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA
 cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.
 BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntelve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.
 „Az országos gazdasági egyesület” által a nagy arany éremmel kitüntelve Szegeden 1899.
 Arjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Képviselők és viszontárusítók felvételnek.

Bächer Rudolf
cs. és kir. szab.
eke-gyára.

Debreczen és Hajdumegye képviselője

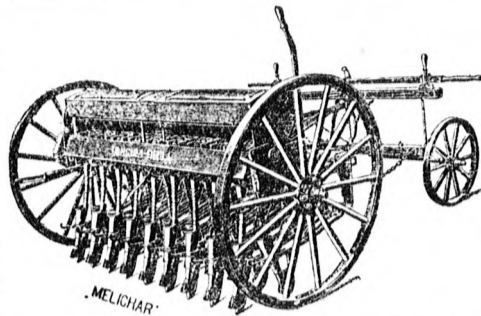
KLEIN JAKAB

Piacz-utca 26. sz., a főtőzsde udvarán.

Melichar Ferencz
cs. és kir. szab.
vetőgép-gyára.

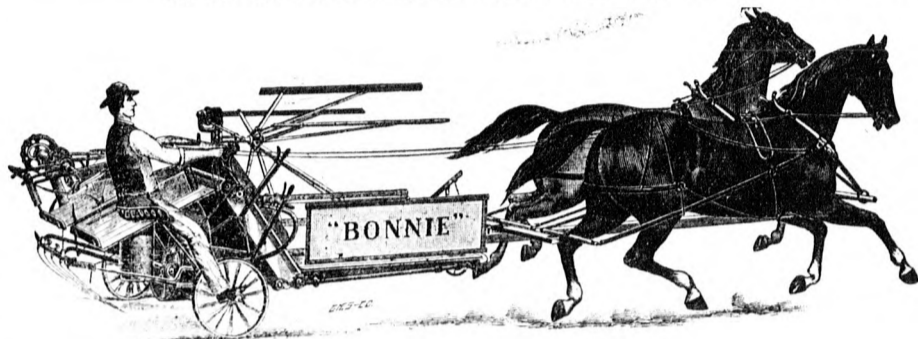
Minden fajta 7, 8, 10 számú Sack-rendszerű, különféle két barázdás ekék, egészen aczélból készített egyes **eketestek**, fűkaszálló, Hollingsworth és Globe szénagyűjtő, eredeti amer. planet jr. kukoriczaka, szecska és répavágó minden nagyságban, Backer-rosta, konkolyozó szőlőprés és szőlőzuzó, ezenkívül

itt fel nem sorolt minden gazdasági gépeket és eszközöket tartok állandóan raktáron.

Az
„Unikum-Drill“
a világ legjobb vetőgépe.

Raktáron
12, 14, 16, 18, 20 egész 30 sorosig
4" — 4 1/2" sortávolságban.

Kérem a gazdaközönség azon szives pártfogását, amelyben ez ideig is részesített

kiváló tisztelettel

Klein Jakab,
Piacz-utca 26. sz., a főtőzsde udvarán.

Bikszádi gyógyfürdő
melletti házámnál fürdővendégeknek **jó lakást és teljes ellátást, heti 10 forintért adok.** Anyakönyvvezetőség Bikszádon.

TARTÓS SZAGTALAN
Eredeti üvegekben á 80 kr. és 1 fnt 20 kr.

AZONNAL SZARAD
Valódi csak üvegekben ezen fekete yomat másolatával

Christoph-Lak
A LEGJOBB MÁZALÓ ANYAG A PALÓKRA

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajnak sajátja, elterültetik. Emelett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyval feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt
sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új palóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást stb; van azután

tiszta fénymáz (szinezetlen)
új palókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre olajfestékekkel bemázolt egészen új palókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fedi el a famustrát. Postacsomag, körülbelül 35 négyzetméter (két közép nagyságú szobára való) 6 fnt. 90 kr. vagy 9 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1860. éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz,
a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Debreczenben: **FÉLEGYHÁZI JÁNOS** és **GANOFZSKY LAJOS** Nagyváradon: **IS. WEISZ BERNÁT**

Szivattyuk Mérlegek

minden neme, házi, mezőgazdasági, építkezési, ipari és egyéb ozélokra. Legjobb gummi- és kender-tömlők.

Mindenféle csövek,

Legújabb javított rendszerű tizedes és futó súlymérlegek fából és vasból. Kereskedelmi, gyári, mezőgazdasági, ipari és házi ozélokra.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

I. Schwarzenbergstrasse 6. **W. GARVENS, Bécs** I. Wallfischgasse Nr. 14.
Kaphatók gép-, vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kuffuró-vállalatoknál stb. — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben

Kossuth-utca 19. szám alatt

fiókraktárt

nyitottam, ahol **katonai** és minden **egyenruhák** és **felszerelési cikkek**, valamint **polgári ruhák**, továbbá **vívóeszközök**, **lőfelszerelések**, **magyar diszruhák**, **szolgai libériák** stb. ép oly minőségben és kivitelben kaphatók, mint a budapesti intézetemben.

Nem kiméltem sem fáradságot, sem költséget, hogy Debreczen városában — az új kornak megfelelő egyenruha intézetet nyissak és ama reményemnek adok kifejezést, hogy Debreczen városának és környékének n. é. közönsége bizalmával fog kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

BLUM SÁNDOR

eisőrangú egyenruházati intézet

orosz csász. nagyhercegi udvari szállító

a honvédség, csendőrseg és koronaőrseg szerződés-s szállítója

Váci-utca 17-ik szám.

Főraktarak: Debreczen és B.-Gyula.